روزگار یک داوطلب

اَوینار (قسمت دوم)

شارمین میمندی‌نژاد*

● بالاخره پیدایش کردیم؛ نه در دفتر بالاشـهرش. توپ چهل‌تکه سیاه‌وسفیدی را پابه‌پا می‌کند. دیدن آن آقازاده رسمی‌پوش در شورت و پیراهن ورزشی کمی مضحک می‌آید. پاسـخ او نیز ماننـد دیگر ارگان‌های ذی‌ربط، در مقابل تقاضایمـان برای اختصاص زمین بـرای لیگ فوتبال کودکان مناطق فقیرنشـین، منفی اسـت. از این روز داغ تابستانی، به زمستان سرد ۱۳۸۱ می‌آیم. تو هیـچ نگفتی که پدر و مـادر معتادی که داروندار خانواده را به چوب حراج زده‌اند، چگونه تو را در ۱۰سـالگی برای تکدی‌گری آواره خیابان کردند. نگفتی وقتـی عابران بی‌تفاوت از کنـار تو می‌گذرند، چگونـه دل کوچکت ریش می‌شـود. نگفتی چقدر از کوچه‌های این شـهر می‌ترسی. تو هیچ نگفتی که پول گدایی‌ات در خانه خرج دود می‌شود؛ اما القارعه ماالقارعه؛ کوبیدی و کوبیده‌شـدم آن روز که فهمیدم مـواد مخـدر والدینت را نیـز تو از تـه کوچه غربت خریـداری می‌کنی. از تو پرسـیدم و تو تنها زخم‌های تنـت را از مقابل دیدگانم جمع کـردی. ذهنم از کنار اَوینار و کوچه‌ای که برادرانش با توپ پلاستیکی بازی می‌کردند، به امـروز می‌آید. جایی که بالاخره با همه کارشـکنی‌ها، افتتاحیـه لیگ فوتبـال جمعیت امام علی(ع) برگزار می‌شود. هزار کودک و نوجوان پابه‌توپ در این لیـگ می‌دوند و تو چه دانی کـه این کودکان چگونه به این زمین سبز صلح آمده‌اند؟ همه چیز در ذهنم کند و دردناک شـده اسـت. در این کش‌آمدگی زمان و حرکت‌های اسلوموشـن فرزندانـم، من تنها توپ و کفش‌ها را می‌بینم که با چه سـختی و مرارت و رنجی، از مسـیر نداری، به این زمین همت آمده‌اند. از پشت پرده اشـک که نمی‌دانم اشک شوق است یا غم، از این تب و تاب و توپ، به آن توپ پلاسـتیکی‌ای که نوارهای قرمز دورش، چون ریش‌ریش خونین دل خواهری است که در خانه خمودگی و خرفتی، سرپناه برادران کوچکش بود، می‌رسم و یاد همان روز غریب در کوچه پادرخت می‌افتم که بر سر لهیده‌شدن توپ زیر پای یکی از بچه‌ها، چه غوغایی به راه افتاد. ناگهان برادر کوچک اَوینار، با درد تمام، فریاد زد: «توپم رو له کردی» و با خشـونت، همه را پَس می‌زد تا توپش را از زیر پای کودکان بیرون بکشد. حال می‌دیدم کودکان دیگـر پابرهنه یا بـا دمپایی‌های پاره که مناسـب آن زمسـتان نبود، به جـان آن توپ هـزار ریش خون‌بار افتاده‌انـد و توپ و پیکر برادر اَوینار را لگدکوب کردند. اَوینار اندکی بدنش را کش آورد، انگار درد می‌کشید. تا به خود آمدم تا آن کودکان را از این لگدمال‌کردن هم جدا کنم، توپ پاره‌پاره شـده بود و برادر کوچک گریه می‌کـرد و فریاد می‌زد: «این توپ رو خواهرم خریده». نعش و لاشه توپ را به آغوش معصومیت پرگریه‌اش گرفت و سـوی خواهر آمد. اَوینار با جانی شکسـته، دستی به سر برادر کشید. هیچ نمی‌گفت. همه دخل دردها را در خود جمع می‌کرد؛ اما من در ذهنم همه خرج آن خانه را از ایـن دخل مختصر تفریق کردم و هربار در این معادله به عجز رسـیدم که اگر خرج نان و افیون و اجاره‌خانـه را اَوینار به جان‌کندن دربیاورد، چه جایی برای خرید یک توپ ناچیز می‌ماند. دسـت مهر بالا آمده اَوینار بر صورت برادر و پارگی پیراهنش و پهلوی کبودشـده و زخمی‌اش، معادله این خرج و دخـل را در ذهنم حل کرد تا با همه جان و وجودمان برای کودکانمان کفش و توپ و زمینی شویم.

تو ای آقازاده! در این معادله توپ سیاه‌وسـفیدت، بدو!

بالاخـره روزی تـوپ ریش‌ریش قرمـز خواهران خونین‌دل، به زمینت خواهد افتاد.

*مؤسس جمعیت امام علی

بررسی وضعیت مدیریتی زنان در آموزش‌وپرورش

اکثریت زنان، مدیران مردان

آخرین اجلاس مدیران آموزش و پرورش عکس: ایسنا

شـهرزاد همتی: در وزارتخانه آموزش‌وپرورش بیشتر از ۵۲ درصد کارکنان و معلمان زنان هسـتند. از این لحاظ احتمالا این وزارتخانه تنها دستگاهی در دولت اسـت که تعداد زنان اسـتخدامی در آن بیشـتر از مردان است. براسـاس آمارها تعداد کل معلمان و کارکنان ایـن وزارتخانه یک‌میلیون‌و ۱۳ هـزار نفر اسـت که از این تعـداد ۴۸۱ هزار نفر را معلمـان و کارکنان مرد و ۵۳۲ هزار نفر را کارکنان و معلمان زن تشـکیل می‌دهند؛ اما چینش جنسیتی در ساختار مدیریتی این وزارتخانه کاملا برعکس است، به‌گونه‌ای که بین معاونان این وزارتخانه فقط یک معاون زن دیده می‌شود و هیچ‌یک از مدیران کل آموزش‌وپرورش در اسـتان‌های کشـور از بیـن زنان انتخاب نشده‌اند.

پـس از آنکه حضور وزیر زن در کابینه دولت دوم روحانی منتفی شـد، رئیس‌جمهوری مصوبه‌ای از شـورای عالـی اداری را به همه وزارتخانه‌ها و دسـتگاه‌های دولتی ابلاغ کرد که قرار شد براساس آن حداقل ۳۰ درصد پست‌های مدیریتی به زنان اختصاص داده شود، به این شکل قرار بود نبودن وزیـر زن در کابینه را در سـاختارهای مدیریتی جبـران کنند تا هم ماجرای تجربـه مدیریتی زنان حل شـود و آنها بالاخره بتوانند با شکسـتن سـقف شیشـه‌ای جایگاه مدیریتی را تجربه کنند و هم دولت بتواند حداقل بخشی از مطالبـات زنان را محقق کند. در این جدال، هم شـهیندخت مولاوردی، دستیار حقوق شهروندی ریاسـت‌جمهوری و هم معصومه ابتکار، معاون امور زنان و خانواده ریاسـت‌جمهوری و هم نمایندگان مجلس و شـورای شـهر و فعالان حوزه زنان در هر سخنرانی و مصاحبه‌ای روی این خواسته ایسـتادگی کردند. ابتکار در اولین سفر اسـتانی خود در این جایگاه عنوان کرد: براسـاس مصوبه و ابلاغ شـورای عالی اداری تا پایان برنامه ششـم، ۳۰درصد پست‌های مدیریتی در همه سطوح در اختیار بانوان قرار می‌گیرد. او همچنین در نشست خبری خود عنوان کرد: «این سهم ۳۰ درصدی زنان به‌صورت جدی دنبال می‌شود».

زنان و سهم ۳۰ درصدی

در تصویب‌نامـه شـورای عالی اداری کـه به امضای حسـن روحانی رسـیده، خطـاب به تمامـی وزارتخانه‌ها، مؤسسـات دولتـی و نهادهای عمومی غیردولتی آمده: شـورای عالی اداری به پیشـنهاد سـازمان اداری و اسـتخدامی کشـور با هدف بهره‌گیری از توانمندی‌هـای زنان و جوانان مستعد کشور برای تصدی پسـت‌های مدیریت حرفه‌ای و افزایش سهم و نقش آنان در مدیریت اجرائی کشـور، دستورالعمل اجرائی نحوه انتخاب و انتصـاب مدیران حرفه‌ای را اصلاح و تصویب کرد. در تبصره شـش که به ماده دو تصویب‌نامه تیرماه سـال ۹۵ هیئت دولت الحاق شده، آمده است: به‌منظـور بهره‌گیری از ظرفیت زنان و جوانان توانمند کشـور برای تصدی پسـت‌های مدیریتی، میزان تجربه مورد نیاز برای تصدی هریک از سـطوح مدیریـت حرفه‌ای (از تجربه خدمت دولتـی) درباره زنان و کارمندان کمتر از ۱۵ سال سابقه، در مواردی که سـایر شرایط احراز شده باشد، به دوسوم زمان پیش‌بینی‌شده از سوی شورای راهبری توسعه مدیریت دستگاه تقلیل می‌یابد.

در تبصره دوم الحاقی به ماده پنج نیز آمده اسـت: تا پایان برنامه ششم توسعه نسبت مدیران زن در پست‌های مدیریتی به ۳۰ درصد افزایش یابد. سهم هریک از دستگاه‌های اجرائی برای انتصاب مدیران زن با درنظرگرفتن شرایط و ویژگی‌های هر دستگاه، از سوی سازمان اداری و استخدامی کشور و با هماهنگی دسـتگاه اجرائی ذی‌ربط تعیین و ابلاغ خواهد شد. حالا در چنین شـرایطی و با روی‌کارآمدن سیدمحمد بطحایی شرایط چگونه است و بطحایی چه باید بکند؟

سـیدمحمد بطحایی حالا وزیر آموزش‌وپرورش اسـت. او با ۲۳۸ رأی موافق در مجلس، موفق به کسـب آرای بالایی شـده اسـت و می‌تواند با پشتوانه محکمی روی صندلی بنشـیند. سیدمحمد بطحایی (متولد ۱۳۴۲ در تهران) سیاسـت‌مدار ایرانی، رئیس مرکز ملی نظارت راهبردی سازمان برنامه‌وبودجه کشور و سرپرست سـابق وزارت آموزش‌وپرورش جمهوری اسـلامی ایران اسـت، وی پیش از ایـن قائم‌مقام وزیر و معاون توسـعه مدیریت و پشـتیبانی وزارت آموزش‌وپرورش بوده است. وی سال‌ها معاون دبیر کل شـورای عالی آموزش‌وپـرورش، مهم‌ترین نهـاد قانون‌گذاری در وزارتخانـه بوده، همچنین معاونت برنامه‌ریزی و نظارت در دفتر سـتادی، مسـئول آموزش در سرپرسـتی مدارس خارج از کشور، مدیریت واحدهای آموزشـی، معلمـی، دبیری و امور تربیتـی را نیز در کارنامـه خود دارد. از نظر سیاسـی، او را نزدیک به اصولگرایـان می‌دانند و منتقدانش معتقدند انتخاب او صرفا انتخاب وزیری بدون قدرت چانه‌زنی و بدون حاشیه است. وزارت آموزش‌وپرورش را جزء مهجورترین و شـاید خسته‌ترین وزارتخانه‌ها می‌دانند. مشکلات انباشته‌شده این وزارتخانه و همچنین نبودن همت برای رفع آن، باعث ایجاد گره‌های کور در آموزش‌وپرورش شـده اسـت. سال‌ها جابه‌جانشدن مدیران میانی آموزش‌وپرورش و از طرفی مشکلات معیشتی معلمان، آنها را برای فکرکردن بدون مشکل به حرفه‌شان محدود می‌کند. گزینش‌هـای سـلیقه‌ای، تنبیه‌های مکـرر دانش‌آموزان، مـدارس کپری، مشـکلات کتب درسی و نبود صندلی متناسب با دانش‌آموزان فقط بخشی از مشکلات آموزش‌وپرورش اسـت و در سال‌های گذشته بدنه مدیران این سـازمان نشان داده تمایلی به ترمیم وضع موجود ندارد. در اولین روزهای حضور بطحایی در آموزش‌وپرورش، انتظار زنان از او چیست؟

مردان به جای زنان در آموزش‌وپرورش

هنـوز یـک هفتـه از مراسـم رأی اعتماد بـه کابینه نگذشـته بود که سـیدمحمد بطحائی در حکمـی «مجتبی زینی‌وند» را به سـمت معاون وزیر و رئیس سـازمان مدارس غیردولتی و توسـعه مشارکت‌های مردمی و خانواده و در حکم دیگری «شـاپور محمدزاده» را به سـمت مشاور وزیر و مدیرکل دفتر وزارتی منصوب کـرد. این جابه‌جایی اجرای مصوبه دولت دربـاره انتصـاب معاونـان زن در وزارتخانه‌ها به‌صـورت معکوس بود و بطحایی یک مرد را جایگزین مرضیه گرد کرد. مرضیه گرد از جمله نیروهای نزدیک به دولت بود که زمان احمدی‌نژاد در دانشگاه فنی‌حرفه‌ای به‌دلیل نزدیکـی به اصلاحات مورد توبیخ قرار گرفت. از طرفی زنان شـرایط را در آموزش‌وپـرورش نگران‌کننده می‌دانند، یکی از سـه زن شـورای معاونان حذف شـده و همچنین خبرهایی درباره جابه‌جایی مهناز احمدی، مدیرکل امور زنـان و خانـواده، نگرانی فعالان حـوزه زنان و همچنین مشـاوران آموزش‌وپرورش را به‌همراه داشـته اسـت. اولیـن جابه‌جایی بطحایی به مـذاق زنان خوش نیامـد، مرضیه گرد جدا از زن‌بـودن، کارنامه موفقی از خود ارائه داده بود. از طرفی شیوه‌نامه استخدامی دانشگاه معلمان شهید رجایی نیز به طرز عجیبی، غریب به نظر می‌آمد. در فهرسـت بیماری‌های عنوان‌شـده که فرد را از معلم‌شـدن محـروم می‌کرد، چنـد بیماری مثل سـنگ کلیه و مسـائلی از قبیل داشـتن لهجه و همچنیـن بخش مربوط به بیماری‌های زنان باعث شـگفتی و اعتراض همگان شـد. در فهرسـت بیماری‌های ممنوعه برای زنان، مشـکلاتی مانند اختلالات زنانگی، موهای زائد صورت، بلوغ زودرس یا دیررس، سـابقه جراحی بیماری‌های رحمی، ناباروری، کیست‌های تخمدانی، اندومتریوزیس و آمنوره متعاقب صدمات مغزی، سـرطان‌های سـینه، رحم، تخمدان، سـرویکس، وولـو و هر نوع بدخیمی دیگر در هر جای بدن نیز ممنوعیت اسـتخدام به‌همراه داشـت. این مسئله باعث اعتراض گسترده زنان شد و وزیر آموزش‌وپرورش که هنوز به‌صورت کامل روی صندلی وزارت مسـتقر نشـده بود، مجبور شد به این ماجرا واکنش نشـان دهد. بطحایی عنوان کرد مشـکلی برای حضور زنان در آموزش‌وپرورش وجود ندارد. هیچ محدودیت جنسـیتی برای استخدام بانوان در آموزش‌وپرورش وجود ندارد و در این رابطه مصوبه‌ای نداشته‌ایم. در ارائه این شـیوه‌نامه یک بدسـلیقگی شـده بود و پیوسـت محورهای مصاحبه و معاینات پزشـکی که بخشـی از آن مربوط به تشـکیل پرونده پزشـکی است، از سـوی مرکز برنامه‌ریزی و منابع نیروی انسانی وزارتخانه منتشر شده بود.

وزیر جدید آموزش و پرورش گفته است: هیچ محدودیت جنسیتی برای استخدام بانوان در آموزش‌وپرورش وجود ندارد و در این رابطه مصوبه‌ای نداشته‌ایم. در ارائه این شیوه‌نامه یک بدسلیقگی شده بود و پیوست محورهای مصاحبه و معاینات پزشکی که بخشی از آن مربوط به تشکیل پرونده پزشکی است، از سوی مرکز برنامه‌ریزی و منابع نیروی انسانی وزارتخانه منتشر شده بود

هیچ زنی مدیر نیست

جمعیت زنان شـاغل در آموزش‌وپرورش ۱۷.۷ درصد بیشـتر از مردان است، اما هیچ پستی در سـطح معاون وزیر یا مدیرکل در استان‌ها به زنان اختصاص ندارد. آمارهای چند شهر را با هم مرور می‌کنیم؛ در استان تهران از تعـداد ۵۸هزارو ۸۷۱ نیروی اسـتخدامی و پیمانی ۴۲هزارو ۴۶۹ نفر زن و ۱۶هـزارو ۴۰۲ نفر مرد هسـتند. اما زنان در جایـگاه مدیریتی تقریبا هیچ جایی ندارند. این مسـئله درباره اسـتان اصفهان با ۲۹هـزارو ۷۳۹ نیروی زن و ۲۲هـزارو ۸۶۸ نیروی مرد نیز صدق می‌کند، اوضاع در اسـتان البرز با ۱۳هزارو ۴۹۶ نیروی زن و شـش‌هزارو ۹۴۶ نیروی مرد، باز هم به همین منوال است. تلاش برای صحبت با مسئولان آموزش‌وپرورش دراین‌باره به جایی نرسید، اما تنها پاسخ دریافتی از همه کسانی که برای گفت‌وگو با آنها تـلاش کردیم این بود: اجازه بدهید، اتفاقـات خوبی خواهد افتاد و حضور زنان را در بدنه مدیریتی آموزش‌وپرورش لحاظ می‌کنیم.

زنان بیشـترین سـهم را در سـاختار آموزشـی کشـور و در وزارتخانه آموزش‌وپرورش بـر عهده دارند اما هنوز آن‌طور که انتظار می‌رود، فرصت مدیریت‌کردن به آنها داده نشده است. احتمالا به‌همین‌دلیل نسبت حضور زنان به مردان در این وزارتخانه بود که این وزارتخانه از اصلی‌ترین گزینه‌ها برای گماشـتن وزیر زن بود. با این حال به نظر می‌رسد چندان دور از انتظار نباشـد اگر زنان بیشتری در این وزارتخانه به سـمت‌هایی مانند معاونت و مدیرکلی برسـند. در این زمینه باید منتظر نوع چینش نیروها ازسـوی وزیر جدید ماند. این بخشی از مطالبه‌گری زنان پس از انتخابات است؛ آنها گفتند رأی می‌دهنـد، اما از همـان ابتدا گفتند لحظه‌ای از مطالبه‌گری دسـت بر نخواهند داشـت. بطحایی در اولین جابه‌جایی خود یـک مرد را جایگزین زنی موفق کرد؛ این جایگزینی شـاید دلیل حرفه‌ای داشته باشد، باید دید آیا بطحایی در ادامه برای تحقق وعده ۳۰درصدی در وزارتخانه‌ای که زنان به نسبت مردان در اکثریت هستند، اقدام خواهد کرد. زمان مشخص می‌کند.

دریچه

بازگشت زنان به «خانه خورشید»

● **ایسنا:** مدیر خانه خورشید درباره آخرین اقدامات شـهرداری برای ایمن‌سـازی خانه خورشید به دنبال تخریب بخشـی از آن در گودبرداری غیراصولی ملک مجاور، گفت: هرچند هنوز ایمن‌سازی ادامه دارد، اما زنان آسـیب‌دیده برای دریافت خدمات و ادامه روند اشتغال خود به خانه خورشید بازگشتند.

لیلا ارشد با اشـاره به ماجرای تخریب و تعطیلی خانـه خورشـید اظهـار کـرد: سـاختمان فعلی را شهرداری حدود شش سال است که در اختیار ما قرار داده. سال گذشته اعلام کردند بخش‌هایی از زمین این ملک باید در اختیار گروهی که قرار است مسجدی را در مجاورت خانه خورشید بسازند، قرار بگیرد. بخشی از زمین را از ما گرفتند اما در روند گودبرداری نامناسب، خطرات جدی ساختمان خانه خورشید را در معرض تهدیـد قـرار داد. بخش‌هایی مانند دندان‌پزشـکی، ناهارخـوری، کارگاه آموزشـی و آشـپزخانه کـه در مجـاورت محل گودبـرداری قرار داشـتند، از ایمنی مناسبی برخوردار نیستند.

وی افزود: مهندسان شهرداری ناحیه در بازدیدی که داشـتند، ابراز نگرانی کردند و هشدار دادند که با دیدن هر ترک روی دیوار مراقب باشـیم. ایمن‌سـازی ساختمان از چند روز پیش آغاز شده، با این حال مرکز را به علت خطراتی کـه مددجویان را تهدید می‌کرد، تعطیل کردیم کـه با اعتراض و ناراحتـی زنان مرکز مواجه شـدیم چراکه جایی برای اقامت ندارند. آنها شـب‌ها را در گرمخانه‌ها می‌گذرانند امـا در روز و تا شش بعدازظهر به خانه خورشید می‌آیند.

مدیر خانه خورشـید با بیان اینکه ما با گروهی از زنان کار می‌کنیم که بسـیار آسیب‌پذیر هستند، عنوان کرد: قطع سوءمصرف بسیار دشـوار است، اما ماندن در سلامت و ترک آن دشـوارتر است و هرگونه خطر و تغییر می‌تواند آنها را به اعتیـاد برگرداند. چند روز مرکز را تعطیل کردیم تا ایمن‌سازی به اتمام برسد اما بیـش از این نمی‌توانیم مرکز را بسـته نگه داریم زیرا هم جلسـات قدم باید به‌موقع برگزار می‌شـد و هم سفارشـاتی در کارگاه‌های اشتغال داشـتیم که باید به‌موقع تحویل مشـتریان شود. ارشد درباره وضعیت زنانی که به علت تعطیلی خانه خورشید در خیابان‌ها رها شده بودند، گفت: تعدادی از این زنان را پیدا کردیم و به مرکز برگشتند. از یک سو مسئولیت سنگینی داریم و از سوی دیگر باید مدام نگران ایمنی ساختمان باشیم تا فرو نریزد. چون این ملک متعلق به شـهرداری بود و سندی نداریم، حتی نتوانستیم آن را بیمه کنیم. وی با بیان اینکه شـهرداری کاملا در جریان اتفاقات اخیر هست، افزود: از مسئولان شـهرداری، شورای شهر و کسـانی که در جریان این اقدامات هستند، درخواست می‌کنـم فضای بزرگ‌تری را در اختیـار این مرکز قرار دهند؛ چراکه تجربه ایجاد اشتغال برای زنانی که قطع سوءمصرف مواد داشته‌اند، امیدوارکننده بوده است و توانسته‌ایم تعداد زیادی از آنها را به زندگی برگردانیم. اگر فضای بزرگ‌تری در اختیار ما قرار گیرد می‌توانیم، از گروه بیشتری از این زنان حمایت کنیم.

ارشـد با اشـاره به برخی خدمات این مرکز افزود: بیـش از ۴۵۰ پرونده از زنانـی داریم که از ما حمایت اجتماعی دریافت می‌کنند. هر هفته بیش از ۲۰ نفر از مبتلایان به اچ‌آی‌وی و در معرض انتقال آن از خدمات دندان‌پزشـکی ما استفاده می‌کنند. روزانه بیش از ۲۰ نفر از زنان در این مرکز اشـتغال دارند و حق‌الزحمه دریافت می‌کنند. جلسات NA هفتگی برگزار می‌کنیم و مهارت‌های اجتماعی و زندگی را به زنان می‌آموزیم. همچنین مشـاوره‌های فردی و گروهی روان‌شناسی، مـددکاری اجتماعـی و حمایت‌هـای حقوقی مانند دریافت شناسـنامه بـرای این زنان و فرزندانشـان و مسائل مرتبط با طلاق و ازدواج انجام می‌شود.

جدول ۲۹۱۲ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- تغییریافتـه- پایتخـت آنگـولا- تظاهـر بـه نیکـوکاری ۲ - فیلم جدید مازیار میـری با بازی غزل شـاکری و پـگاه آهنگرانی- همیشـه ته چاه اسـت! ۳- جهنم- سرزنش‌کننده- پارچه نخی ساده ۴- گونه- شـبیه و نظیر- ملاحظه و احتیاط ۵- حیوان پیشـانی سفید!- مفهوم- سمی کشـنده ۶- برکشیدن شمشیر از غلاف- لگن ظرفشـویی- نیم سـاعت! ۷- روزآمد- پخته‌شـده در آب- سـردخانه خانگـی ۸ - دلاورمرد مبارز تنگستانی در برابر اسـتعمار انگلیس ۹- گذرگاه سرپوشـیده بـرای عرضه کالا بـه خریـداران- کج و خمیده- غذایی از گوشـت چرخ‌کرده و سـیب‌زمینی ۱۰- سـطح چیزی- کثیف و نامرتب- زشـت و ناپسند ۱۱- اجرای دستورات کاربر در بانک اطلاعاتی- شریف- اقامتگاه مسـافر ۱۲- سـرایت بیماری- سنگین- دریا ۱۳- اعمال خشـونت و سـختگیری- مجروح- پیشوا ۱۴- استعمال دخانیات- نویسنده داستان موفق ماهی سـیاه کوچولو ۱۵- لوس- تـلاش و زحمت- برق را از کوئل به دلکو می‌رساند.

عمودی:

۱- فلز سرچشمه- افسار- طاقت‌آوردن ۲- تیزرو- محفظه چندکشـویی بـرای نگهداری لـوازم- رفتن ۳- برداشـت محصـول- پرداخت وجه به حسـاب بانکـی- قسـمت‌های پایانـی هر چیـز ۴- ضروری- ترانـه- اهل تلاش و فعالیت ۵- ناگـواری- از درجات نظامی- چوب خوشبو ۶- وسط- سبزی خوشبو- پول بسیار ناچیز ۷- سرگردان- نخستین مؤذن اسلام- اجازه ۸- به‌جاآوردن- دارویی برای تسـکین درد و تب‌بری- گذرگاه ۹- خوابیده- اهل شهر بادگیرها- وظیفه دندان‌ها است ۱۰- نیکوکار- سرشار- برنج گیلانی‌ها ۱۱- از الفبای انگلیسـی- بهره هوشـی- گناه بزرگ ۱۲- سـخنوران- سـاکن کره زمین- اولین نخست‌وزیر هند پس از استقلال این کشور ۱۳- زاهد گوشه نشـین و تارک دنیا- پدربزرگ ماشین‌حسـاب- عمارت، سـازه ۱۴- یک نفر- اسـباب و لوازم- تاریکـی ۱۵- مبحثی در ریاضیـات- یادگرفتن - مساوی.

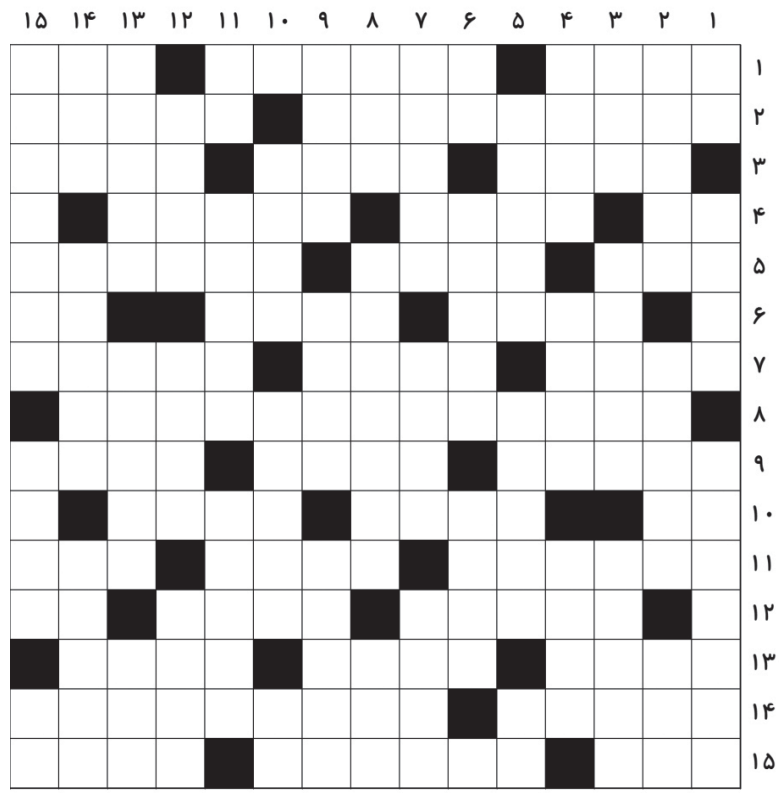

حل سودوکو سخت

۹	۶	۱	۸	۲	۷	۵	۴	۳
۷	۵	۸	۴	۱	۳	۲	۹	۶
۳	۴	۲	۵	۹	۶	۸	۱	۷
۲	۹	۳	۱	۴	۸	۶	۷	۵
۱	۷	۴	۶	۵	۲	۹	۳	۸
۶	۸	۵	۷	۳	۹	۱	۲	۴
۸	۱	۷	۲	۶	۴	۳	۵	۹
۴	۲	۹	۳	۸	۵	۷	۶	۱
۵	۳	۶	۹	۷	۱	۴	۸	۲

حل سودوکو ۱۹۰۷

۲	۳	۹	۷	۴	۱	۶	۵	۸
۷	۸	۱	۵	۶	۳	۲	۴	۹
۴	۵	۶	۹	۸	۲	۳	۱	۷
۳	۹	۴	۲	۵	۶	۷	۸	۱
۶	۷	۵	۱	۹	۸	۴	۳	۲
۱	۲	۸	۳	۷	۴	۹	۶	۵
۵	۶	۳	۸	۲	۷	۱	۹	۴
۸	۴	۷	۶	۱	۹	۵	۲	۳
۹	۱	۲	۴	۳	۵	۸	۷	۶

جدول ۲۹۱۱

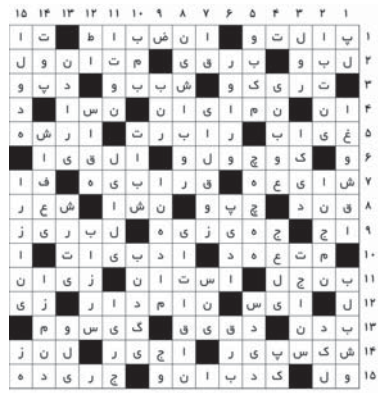

سودوکو سخت ۱۹۰۸

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۳		۱	۲				۵
	۴	۱			۹			۳
۵	۶						۴	۱
		۵	۷					۴
۷		۳			۲			
	۲	۶					۸	
				۷	۸			۶
	۹			۱			۵	۸
				۶		۹		

سودوکو ۱۹۰۸

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۷		۶			۱	
۲	۳	۶	۹	۴		۸		
۵				۲	۳		۴	
		۳	۱	۵				۴
۹		۴	۲		۶	۱	۸	
	۶	۵			۷			۹
			۳	۹	۸			۱
۳			۵				۹	
۷			۶	۱	۲	۴		